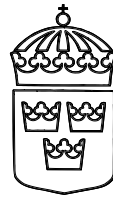

Regeringens proposition

2012/13:179

EU-miljömärket

Prop.
2012/13:179

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 juni 2013

Fredrik Reinfeldt

Birgitta Ohlsson
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till en ny lag om EU-miljömärket som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke. EU-förordningen ersätter en tidigare EU-förordning om miljömärkning.

Den nya lagen innehåller bestämmelser om att regeringen får utse det eller de behöriga organ som för svensk del prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta samt utför marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket. Lagen innehåller även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket. Lagen innehåller också bestämmelser om tystnadsplikt i vissa fall och om överklagande.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014, då den nu gällande lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska upphöra att gälla.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om EU-miljömärket	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Det europeiska miljömärkningssystemet	5
5	En ny lag om EU-miljömärket	7
6	Behörigt organ enligt miljömärkesförordningen	8
6.1	Bemyndigande för regeringen att utse behörigt organ	8
6.2	Tystnadsplikt	10
6.3	Överklagande	11
7	Kriterier för EU-miljömärket	12
8	Ikraftträdande	12
9	Konsekvenser	13
10	Författningskommentar	13
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010	16
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian EU-miljömärket (Ds 2012:58)	35
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	36
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	37
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	38
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	39
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 juni 2013	41
	Rättsdatablad	42

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2012/13:179

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om EU-miljömärket.

2 Förslag till lag om EU-miljömärket

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke¹.

Behörigt organ

2 § Regeringen får utse ett eller flera behöriga organ (artikel 4.1) som prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta (artikel 9) samt utför marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10).

Kriterier för EU-miljömärket

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som enligt Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket.

Tystnadsplikt

4 § Den som har befattat sig med ett ärende som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta (artikel 9) eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10) får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamheten tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Överklagande

5 § Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och förbud mot att använda EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av ett behörigt organ får inte överklagas.

Om ett enskilt behörigt organs beslut överklagas, ska det behöriga organet vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014, då lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska upphöra att gälla.

¹ EUT L 27, 30.1.2010, s. 1 (Celex 32010R0066).

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke (miljömärkesförordningen) har trätt i kraft och tillämpas sedan den 19 februari 2010. Förordningen finns i *bilaga 1*.

Enligt artikel 288 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är en EU-förordning till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Medlemsstaterna är dock skyldiga att se till att det finns nationella bestämmelser som gör att EU-förordningen kan tillämpas i praktiken och får genomslag.

Svenska bestämmelser som kompletterar miljömärkesförordningen infördes genom förordningen (2010:282) om EU-miljömärket. Regeringen fann dock skäl att ytterligare se över och anpassa det svenska regelverket till den nya EU-förordningen. I Justitiedepartementet utarbetades därför en promemoria, EU-miljömärket (Ds 2012:58), med förslag avsedda att komplettera miljömärkesförordningen. Promemorian har remissbehandlats.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*, promemorians lagförslag finns i *bilaga 3* och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena och en remissammanställning är tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2013/323/KO).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 23 maj 2013 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Regeringen följer Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 6.1 och i författningskommentaren.

I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs dessutom en redaktionell ändring i 4 §.

4 Det europeiska miljömärkningssystemet

Sedan tjugo år finns det ett gemensamt frivilligt miljömärkningssystem inom EU. Det infördes genom rådets förordning (EEG) nr 880/92 av den 23 mars 1992 om ett gemenskapsprogram för tilldelning av miljömärke¹. Förordningen ersattes av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1980/2000 av den 17 juli 2000 om ett reviderat gemenskapsprogram för tilldelning av miljömärke², som nu i sin tur har ersatts av miljömärkesförordningen.

Miljömärkesförordningen tillämpas på alla varor och tjänster som tillhandahålls för distribution, konsumtion eller användning på unions-

¹ EGT L 99, 11.4.1992, s. 1 (Celex 31992R0880).

² EGT L 237, 21.9.2000, s. 1 (Celex 32000R1980).

Prop. 2012/13:179 marknaden, med undantag för humanläkemedel, veterinärmedicinska läkemedel och medicinsk utrustning (artikel 2). Miljömärket får endast användas för produkter som uppfyller kriterierna för de berörda produkterna och för vilka märket har tilldelats. Det fastställs kriterier för EU-miljömärket för varje produktgrupp. Kriterierna anger de miljökrav som en produkt måste uppfylla för att få bära märket. Kriterierna ska vara baserade på produkternas miljöprestanda, med beaktande av unionens senaste strategiska mål på miljöområdet, samt ska fastställas på grundval av vetenskapliga belägg och med beaktande av produkternas hela livscykel. Kommissionen, medlemsstaterna, behöriga organ och andra aktörer får, efter samråd med Europeiska unionens miljömärkningsnämnd (EUEB, se närmare artikel 5), ta initiativ till och leda utarbetandet och översynen av kriterierna (artikel 7). När ett förslag till kriterier har utarbetats ska kommissionen vidta åtgärder för att fastställa kriterierna. Åtgärderna ska vidtas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 16.2 och offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning (artikel 8).

Varje medlemsstat ska utse ett eller flera behöriga organ som ansvarar för de arbetsuppgifter som föreskrivs i förordningen. Till de behöriga organens uppgifter hör att pröva ansökningar om att få använda EU-miljömärket enligt artikel 9. Det är produktens ursprungsland som avgör till vilket eller vilka behöriga organ en ansökan får lämnas. Under förutsättning att dokumentationen är fullständig och det behöriga organet har kontrollerat att produkten uppfyller kriterierna och bedömningskraven, ska det behöriga organet tilldela produkten ett registreringsnummer. Det behöriga organet ska också ingå ett avtal med sökanden om villkoren för användningen av märket och anmäla till kommissionen att en produkt har tilldelats miljömärket. Kommissionen för och uppdaterar regelbundet ett register som är tillgängligt för allmänheten via en webbplats.

När avtal har ingåtts får märket användas på produkten. Märket får även användas på tillhörande reklammaterial. Rätten att använda märket innefattar inte någon rätt att använda det som en del av ett varumärke.

Det behöriga organet får genomföra alla undersökningar som är nödvändiga för att kontrollera att innehavaren fortlöpande uppfyller såväl produktgruppskriterierna som användningsvillkoren och bestämmelserna i avtalet, i enlighet med artikel 10 i förordningen. Om det behöriga organet anser att innehavaren har överträtt något av användningsvillkoren eller någon av bestämmelserna i avtalet, har det behöriga organet rätt att dra in eller återkalla innehavarens tillstånd samt vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att innehavaren fortsätter att använda märket. Överträdelse av användningsvillkoren eller bestämmelserna i avtalet ger det behöriga organet rätt att säga upp avtalet på grund av avtalsbrott.

Frågor om marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket regleras i artikel 10 i förordningen. Falsk eller vilseledande reklam eller användning av märken eller logotyper som leder till förväxling med miljömärket är förbjuden (artikel 10.1). Det behöriga organet ska regelbundet kontrollera att produkten uppfyller kriterierna och bedömningskraven för märket. Sådana kontroller ska, när det är lämpligt, även genomföras efter klagomål. Det behöriga organet ska

informera användaren av märket om varje klagomål som rör produkten och får begära att användaren besvarar klagomålen. Det behöriga organet får hemlighålla den klagandes identitet för användaren av EU-miljömärket (artikel 10.2).

Användaren ska ge det behöriga organet möjlighet att genomföra alla nödvändiga undersökningar för att övervaka att användaren fortlöpande uppfyller kriterierna samt, på begäran, ge det behöriga organet tillträde till de lokaler där produkten produceras (artiklarna 10.3 och 10.4).

Om ett behörigt organ, efter att ha gett användaren möjlighet att lämna synpunkter, konstaterar att en produkt som bär märket inte uppfyller kriterierna eller inte används i enlighet med artikel 9, ska det förbjuda användningen av märket på den produkten eller, när märket har tilldelats av ett annat behörigt organ, informera det organet (artikel 10.5).

Det behöriga organet får inte avslöja information som det har fått tillgång till under sitt arbete med att bedöma om en användare följer bestämmelserna om användning av märket i artikel 9. Det behöriga organet ska vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att de dokument som det anförtros skyddas mot förfalskning och förskingring (artikel 10.6).

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att reglerna tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 17).

I förordningen behandlas också bl.a. främjande av EU-miljömärket (artikel 12) och utbyte av information och erfarenheter (artikel 13).

5 En ny lag om EU-miljömärket

Regeringens förslag: Den nuvarande lagen om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska ersättas av en ny lag om EU-miljömärket.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget om en ny lag utan invändning. I promemorian föreslås också en förordning om EU-miljömärket. Förordningen innehåller bestämmelser om att Miljömärkning Sverige AB, som enligt gällande ordning är behörigt organ för svensk del, ska tillämpa vissa bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223). *Förvaltningsrätten i Växjö* tar upp frågorna dels om inte en sådan hänvisning i stället borde tas in i lagen om EU-miljömärket, dels om det inte även borde föreskrivas att vissa ytterligare bestämmelser i förvaltningslagen, t.ex. bestämmelser om tid för överklagande, ska tillämpas av privaträttsliga behöriga organ.

Skälen för regeringens förslag: I lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet finns bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EEG) nr 880/92. Denna förordning har ersatts först av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1980/2000 och därefter av miljömärkesförordningen. Lagen om tillämp-

Prop. 2012/13:179 ningen av det europeiska miljömärkningssystemet kompletterar således en EU-förordning som inte längre gäller. Det är därför naturligt att nationella kompletterande bestämmelser till miljömärkesförordningen samlas i en ny lag och att den nuvarande lagen upphör.

Regeringens bedömning är att föreskrifter om att ett privaträttsligt behörigt organ ska tillämpa delar av förvaltningslagen kan beslutas i förordningsform. Det finns därför inte skäl att, som *Förvaltningsrätten i Växjö* föreslår, föra in en sådan bestämmelse i lagen om EU-miljömärket. I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter, som är tillämplig vid överklagande av privaträttsliga behöriga organs beslut, finns bestämmelser om bl.a. tid för överklagande. Några ytterligare kompletterande bestämmelser behövs inte.

6 Behörigt organ enligt miljömärkesförordningen

6.1 Bemyndigande för regeringen att utse behörigt organ

Regeringens förslag: Regeringen ska bemyndigas att utse ett eller flera behöriga organ som prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta samt utföra marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget om att regeringen ska bemyndigas att utse behörigt organ utan invändning. I artikel 9.7 i miljömärkesförordningen anges att det behöriga organet företrädesvis ska erkänna tester som är godkända enligt ISO 17025 och kontroller utförda av befullmäktigade organ enligt standarden EN 45011 eller motsvarande internationell standard. *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* anför att den svenska översättningen av förordningen kan ifrågasättas eftersom det enligt styrelsens mening inte tydligt framgår att det är just ackreditering som avses. Enligt Swedac bör denna otydlighet klargöras i förarbetena till lagen om EU-miljömärket. Swedac menar också att det bör finnas bestämmelser om kompetensprövning och tillsyn av svenska behöriga organ.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 4.1 i miljömärkesförordningen anges att varje medlemsstat ska utse det eller de behöriga organ som ska svara för arbetsuppgifterna enligt miljömärkesförordningen. Av bestämmelsen följer att de behöriga organen kan vara såväl myndigheter som privaträttsliga organ (ett bolag, en förening, en stiftelse eller en enskild individ).

Miljömärkesförordningen gäller som lag i Sverige. De arbetsuppgifter som utförs med stöd av förordningen är till stora delar av offentligt

natur och de innehåller förvaltningsuppgifter. Enligt 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen kan förvaltningsuppgifter överlämnas till juridiska personer och enskilda individer. Innefattar uppgifterna myndighetsutövning får, enligt samma bestämmelse, ett överlämnande göras endast med stöd av lag.

Det är frivilligt för den enskilde att delta i miljömärkningssystemet och därigenom underkasta sig de prövningar som det behöriga organet gör vid tilldelningen av EU-miljömärket enligt artikel 9 och i samband med utfärdande av förbud att använda EU-miljömärket enligt artikel 10.5. Den enskilde kan välja att avstå från att använda EU-miljömärket utan att begränsas i sin rätt att bedriva en viss näringsverksamhet. Att inte få rätten att använda EU-miljömärket eller att förbjudas att använda märket kan dock anses medföra en nackdel i konkurrenshänseende i förhållande till andra aktörer på marknaden. En enskild som väljer att ansöka om EU-miljömärket eller vill fortsätta att använda märket är på så sätt beroende av det behöriga organets ensidiga tillämpning av de på området gällande offentligrättsliga bestämmelserna, dvs. de kriterier som kommissionen fastställer enligt artikel 8 i miljömärkesförordningen. Det behöriga organet bör därför, trots att miljömärkningen i grunden är frivillig, anses utöva myndighet när organet beslutar om tilldelningen av EU-miljömärket och i samband med att organet utfärdar förbud att använda märket.

Enligt artikel 10.3 och 10.4 i miljömärkesförordningen har det behöriga organet också rätt att begära att få genomföra undersökningar av produkten och möjlighet att begära tillträde till de lokaler där produkten produceras. Dessa befogenheter, som inte har funnits enligt de tidigare EU-förordningarna om miljömärkning, får anses utgöra sådana offentligrättsliga åtgärder som också innebär myndighetsutövning.

Eftersom det behöriga organets uppgifter enligt miljömärkesförordningen därmed i flera avseenden bedöms innefatta myndighetsutövning krävs det alltså stöd i lag för att överlämna tillämpningen av miljömärkesförordningen till ett privaträttsligt organ. Den nya lagen om EU-miljömärket bör därför innehålla ett bemyndigande för regeringen att utse ett eller flera behöriga organ enligt miljömärkesförordningen. Som *Lagrådet* påpekar bör det direkt av bemyndigandet framgå vilka förvaltningsuppgifter som omfattas av bemyndigandet. Den föreslagna bestämmelsen (2 §) bör följaktligen kompletteras på det sätt som *Lagrådet* föreslår.

EU-förordningar är direkt tillämpliga i medlemsstaterna, vilket innebär att de automatiskt är en del av den svenska rättsordningen. De gäller därmed enligt sin lydelse på samma sätt som annan lagstiftning. Tolkningsfrågor av den typ som *Swedac* tar upp i sitt yttrande bör således, i den mån det krävs, besvaras av berörda rättsliga instanser.

Regeringen svarar för att det behöriga organet uppfyller de krav som ställs enligt bilaga V till miljömärkesförordningen, oavsett om det är en myndighet eller ett privaträttsligt organ. Regeringen delar därför inte *Swedacs* uppfattning att det bör införas särskilda regler om tillsyn och kompetensprövning av det behöriga organet.

Regeringens förslag: Den som har befattat sig med ett ärende enligt miljömärkesförordningen som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket ska inte obehörigen få röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. Promemorians förslag är dock redaktionellt något annorlunda utformat.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget om att en bestämmelse om tystnadsplikt införs utan invändning. *Naturvårdsverket* föreslår att hänvisningen till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i 4 § andra stycket i lagförslaget utgår, eftersom hänvisningen kan leda till oklarheter.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 10.6 i miljömärkesförordningen anges att det behöriga organet inte ska avslöja eller obehörigen utnyttja sådan information som det har fått tillgång till under arbetet med att bedöma om användare av EU-miljömärket följer bestämmelserna för dess användning som fastställs i artikel 9 i miljömärkesförordningen. Den information som bör hemlighållas är information om enskildas affärs- och driftförhållanden. Bedömningar som avses i artikel 10.6 kan vara aktuella både när det gäller tilldelning av EU-miljömärket och inom ramen för den marknadsövervakning och kontroll som det behöriga organet utför.

När ett privaträttsligt organ är behörigt organ enligt miljömärkesförordningen gäller inte förbudet i 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen mot att röja eller utnyttja sekretessbelagda uppgifter i verksamheten. För att så långt som möjligt säkerställa att artikel 10.6 i miljömärkesförordningen följs i dessa fall bör det därför införas en bestämmelse om tystnadsplikt. Tystnadsplikten kan inte, som *Naturvårdsverket* föreslår, gälla för det behöriga organet som sådant. Eftersom det följer ett straffrättsligt ansvar med tystnadsplikten måste denna knytas till fysiska personer. Däremot medför det straffrättsliga ansvaret att behöriga organ som bedriver näringsverksamhet kan åläggas att betala företagsbot enligt 36 kap. 7 § brottsbalken om det behöriga organet inte gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten. Tystnadsplikten bör alltså gälla för den som har befattat sig med ett ärende enligt miljömärkesförordningen som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket. Bestämmelsen bör omfatta uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden.

Hänvisningen till offentlighets- och sekretesslagen i 4 § andra stycket är en upplysningsbestämmelse. Syftet med bestämmelsen är att det ska vara tydligt att det är offentlighets- och sekretesslagen som gäller när den lagen är tillämplig i det behöriga organets verksamhet. Regeringen gör bedömningen att det inte finns någon risk för att hänvisningen missförstås, vilket *Naturvårdsverket* uttrycker oro för.

Regeringens förslag: Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och förbud mot att använda EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt miljömärkesförordningen ska inte få överklagas.

Om ett enskilt behörigt organs beslut överklagas, ska det behöriga organet vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Någon särskild bestämmelse om att det behöriga organet ska vara den enskildes motpart i domstol föreslås emellertid inte.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget om att det ska införas en möjlighet att överklaga vissa av det behöriga organets beslut utan invändning. *Swedac* anför dock att förfarandet för överklagande borde samordnas med överklagandeförfarandet enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG och att det endast bör finnas ett system för överklagande av behöriga och anmälda organs beslut. *Förvaltningsrätten i Växjö* påpekar att det krävs en bestämmelse om att det behöriga organet ska vara den enskildes motpart i domstolen om ett beslut överklagas.

Skälen för regeringens förslag: Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och förbud mot att använda EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket har sådana rättsverkningar att besluten bör kunna få överklagas. Däremot bör inte beslut om villkoren för användning av EU-miljömärket kunna överklagas.

Det behöriga organet har enligt miljömärkesförordningen också möjlighet att fatta vissa andra beslut, t.ex. inom ramen för marknadsövervakning och kontroll enligt artikel 10. Det behöriga organet kan bl.a. besluta att användaren av EU-miljömärket ska lämna det behöriga organet tillträde till de lokaler där den berörda produkten produceras. Dessa beslut kan emellertid inte verkställas och ur rättssäkerhetssynpunkt är det inte motiverat att besluten ska kunna överklagas. Det behöriga organet bedöms inte heller ha möjlighet att fatta några andra beslut som bör kunna överklagas.

Det finns inget direkt samband mellan ett behörigt organ som utses enligt miljömärkesförordningen och anmälda organ enligt beslut 768/2008/EG. Regeringen delar därför inte *Swedacs* uppfattning att det bör införas ett gemensamt system för överklagande.

För det fall det är ett privaträttsligt behörigt organ och inte en förvaltningsmyndighet som har meddelat ett beslut finns, som *Förvaltningsrätten i Växjö* påpekar, ingen tillämplig bestämmelse som anger partsförhållandet i domstolen vid ett överklagande. Promemorians lagförslag bör därför kompletteras i det här avseendet.

Regeringen anser att prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka kriterier som enligt Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: Kriterierna för EU-miljömärket fastställs enligt artikel 8.2 i miljömärkesförordningen genom att kommissionen antar åtgärder i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 16.2. Åtgärderna ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Kommissionen har hittills fastställt kriterier för miljömärket genom beslut riktade till medlemsstaterna. Beslut som riktar sig till medlemsstaterna är enligt artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inte omedelbart gällande för medlemsstaternas medborgare. En följd av detta är att kommissionens beslutade åtgärder måste genomföras i svensk rätt. Den nya lagen om EU-miljömärket bör därför, i likhet med lagen om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet, innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med miljömärket.

8 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagen om EU-miljömärket ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Regeringens bedömning: Några övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens, dock föreslås att lagen om EU-miljömärket ska träda i kraft den 1 november 2013.

Remissinstanserna: Remissinstanserna lämnar förslaget och bedömningen utan invändning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Lagen om EU-miljömärket bör kunna träda i kraft den 1 januari 2014. Samtidigt bör lagen om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet upphöra att gälla.

Regeringen bedömer att det inte finns behov av övergångsbestämmelser till den nya lagen.

Regeringens bedömning: Förslagen medför inte några ökade kostnader för vare sig näringsliv, allmänna förvaltningsdomstolar, statliga myndigheter, kommuner eller landsting.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Växjö* påpekar att promemorian saknar en redogörelse för hur många ansökningar som har avslagits med stöd av nuvarande lagstiftning och menar att en sådan redogörelse krävs för bedömningen av om förslaget kan komma att leda till ökade kostnader för allmänna förvaltningsdomstolar. Övriga remissinstanser lämnar bedömningen utan invändning.

Skälen för regeringens bedömning: Miljömärkesförordningen har ersatt en tidigare EU-förordning gällande miljömärkning. Den nya lagen innebär en anpassning av det svenska regelverket till den nya EU-förordningen.

I lagen om EU-miljömärket införs bestämmelser om tystnadsplikt och om rätt att överklaga vissa beslut. Sådana bestämmelser finns inte i den nu gällande lagen om tillämpningen av det europeiska miljömärknings-systemet. Eftersom ett privaträttsligt organ nu är behörigt organ för Sveriges del kommer den nya bestämmelsen om tystnadsplikt att vara tillämplig i verksamheten. Detta kan dock inte förväntas få någon praktisk betydelse för hur verksamheten bedrivs. Det finns inte skäl att förvänta sig att förslaget kommer att leda till ökade kostnader för Miljömärkning Sverige AB.

Mot bakgrund av vad *Förvaltningsrätten i Växjö* anför finns det anledning att nämna att Miljömärkning Sverige AB enligt den nuvarande ordningen aldrig har avslagit en ansökan på grund av att sökanden inte har uppfyllt kraven. Vid enstaka tillfällen har Miljömärkning Sverige AB däremot avslagit ansökningar därför att den som gjort ansökan, trots påminnelser, inte har lämnat in all nödvändig dokumentation. Regeringens bedömning är därför att förslaget bör leda till att ytterst få beslut, om ens några, kommer att överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Inte heller bedöms de nya bestämmelserna medföra några merkostnader för näringsliv, statliga myndigheter, kommuner eller landsting.

10 Författningskommentar

Förslaget till lag om EU-miljömärket

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke.

Prop. 2012/13:179 I paragrafen anges att lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke (miljömärkesförordningen). En kortfattad redogörelse för förordningen finns i avsnitt 4. Frågan om behovet av en ny lag behandlas i avsnitt 5.

Behörigt organ

2 § Regeringen får utse ett eller flera behöriga organ (artikel 4.1) som prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta (artikel 9) samt utför marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10).

I paragrafen, som utformas enligt *Lagrådets* förslag, bemyndigas regeringen att utse ett eller flera behöriga organ som prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta samt utför marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Regeringen kan utse en myndighet eller ett privaträttsligt organ. Det finns inte något hinder mot att regeringen utser flera behöriga organ. Om regeringen väljer att utse ett eller flera privaträttsliga organ, utgör bestämmelsen lagstöd för regeringen att till dessa organ delegera de nämnda förvaltningsuppgifterna.

Kriterier för EU-miljömärket

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som enligt Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket.

I paragrafen bemyndigas regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om vilka kriterier som i enlighet med Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket. Bestämmelsen kompletterar artikel 8 i miljömärkesförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.

De kriterier som Europeiska kommissionen fastställer för EU-miljömärket har inte direkt effekt, oavsett om åtgärderna bestäms i beslut riktade till medlemsstaterna eller på annat sätt. Det innebär att åtgärderna måste genomföras i svensk rätt för att grunda rättigheter som enskilda kan åberopa. Genomförandet kan göras genom föreskrifter som motsvarar de av Europeiska kommissionen beslutade åtgärderna. Dessa föreskrifter kan åberopas av enskilda som ansöker om rätt att få använda EU-miljömärket och ligga till grund för det behöriga organets beslut enligt miljömärkesförordningen.

Tystnadsplikt

4 § Den som har befattat sig med ett ärende som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta (artikel 9) eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10) får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I *första stycket* finns en bestämmelse om tystnadsplikt för den som har befattat sig med ett ärende som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Bestämmelsen är tillämplig i den verksamhet som privaträttsliga behöriga organ ansvarar för. Tystnadsplikten gäller för uppgifter om någons affärs- och driftförhållanden. Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Bestämmelsen i *andra stycket* är av upplysningskaraktär.

Överklagande

5 § Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och förbud mot att använda EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av ett behörigt organ får inte överklagas.

Om ett enskilt behörigt organs beslut överklagas, ska det behöriga organet vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket* anges att ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och förbud mot att använda EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas. I första stycket anges också att andra beslut av ett behörigt organ inte får överklagas. Stycket utformas i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) anges att om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut ska den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen. Om det är ett privaträttsligt behörigt organs beslut som överklagas, finns det ingen tillämplig bestämmelse om partsställningen. I *andra stycket* föreskrivs därför att det behöriga organet i dessa fall ska vara den enskildes motpart.

I *tredje stycket* ställs krav på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014, då lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska upphöra att gälla.

Ikraftträdande behandlas i avsnitt 8.

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Prop. 2012/13:179
Bilaga 1

Sammanfattning av departementspromemorian EU-miljömärket (Ds 2012:58)

Prop. 2012/13:179
Bilaga 2

I promemorian föreslås en ny lag och en ny förordning om EU-miljömärket. Lagen och förordningen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om att regeringen får utse det eller de behöriga organ som för svensk del prövar frågor enligt EU-förordningen. Sådana frågor rör t.ex. tilldelningen av rätten att använda EU-miljömärket. Lagen innehåller också bestämmelser om tystnadsplikt och överklagande samt ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela vissa föreskrifter.

Den föreslagna förordningen innehåller bestämmelser om att Miljömärkning Sverige AB, på samma sätt som enligt nuvarande ordning, ska vara behörigt organ för svensk del och att föreskriftsrätten, också i likhet med vad som gäller nu, ska delegeras till Konsumentverket.

Det föreslås att de nya reglerna träder i kraft den 1 november 2013, då den nuvarande lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet och förordningen (2010:282) om EU-miljömärket ska upphöra att gälla.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om EU-miljömärket

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke¹.

Behörigt organ

2 § Regeringen får utse ett eller flera sådana behöriga organ som avses i artikel 4.1.

Kriterier för EU-miljömärket

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som enligt Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket.

Tystnadsplikt

4 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket enligt artikel 9 eller marknadsövervakning och kontroll enligt artikel 10 får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Överklagande

5 § Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och användning av EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av ett behörigt organ får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2013, då lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska upphöra att gälla.

¹ EUT L 27, 30.1.2010, s. 1 (Celex 32010R0066).

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian lämnats av Värmlands tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Växjö, Marknadsdomstolen, Konsumentverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Kommerskollegium, Umeå universitet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Konkurrensverket, Miljömärkning Sverige AB och Svensk Handel.

Domstolsverket, Regelrådet, AB Svenska Miljöstyrningsrådet, Företagarna, KRAV, Naturskyddsföreningen, Nordiska miljömärkningsnämnden, Näringslivets regelnämnd (NNR), Svenskt Näringsliv, Sveriges Konsumenter och Sveriges standardiseringsförbund (SSF) har avstått från att lämna yttrande.

Lagrådsremissens lagförslag

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke³.

Behörigt organ

2 § Regeringen får utse ett eller flera sådana behöriga organ som avses i artikel 4.1.

Kriterier för EU-miljömärket

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som enligt Europeiska kommissionens beslutade åtgärder ska vara uppfyllda för att en produkt ska få märkas med EU-miljömärket.

Tystnadsplikt

4 § Den som har befattat sig med ett ärende som gäller ansökan om tilldelning av EU-miljömärket och dess användningsvillkor (artikel 9) eller marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10) får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Överklagande

5 § Ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och användning av EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av ett behörigt organ får inte överklagas.

Om ett enskilt behörigt organs beslut överklagas, ska det behöriga organet vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014, då lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska miljömärkningssystemet ska upphöra att gälla.

³ EUT L 27, 30.1.2010, s. 1 (Celex 32010R0066).

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-05-30

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Annika Brickman.

EU-miljömärket

Enligt en lagrådsremiss den 23 maj 2013 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om EU-miljömärket.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Johan Welander.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om EU-miljömärket

2 §

I paragrafen föreslås ett bemyndigande till regeringen att utse ett eller flera sådana behöriga organ som avses i artikel 4.1 i EU:s s.k. miljömärkesförordning. Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen därmed anses ge lagstöd för regeringen att till privaträttsliga organ delegera förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

Lagrådet vill därför framhålla att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning kan överlämnas till enskilda ”endast med stöd av lag” (12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen). Ett blankt bemyndigande till regeringen utan omnämnande av några sådana förvaltningsuppgifter kan inte anses uppfylla detta krav. Då det uppenbarligen är fråga om de olika slag av uppgifter som ska åvila ett behörigt organ enligt artiklarna 9 och 10 i EU-förordningen bör bestämmelsen kompletteras, exempelvis enligt följande.

Regeringen får utse ett eller flera behöriga organ (artikel 4.1) som prövar ansökningar om tilldelning av EU-miljömärket och villkoren för att använda detta (artikel 9) samt utför marknadsövervakning och kontroll av användningen av EU-miljömärket (artikel 10).

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. I första stycket anges att ett behörigt organs beslut om tilldelning av EU-miljömärket och användning av EU-miljömärket på en produkt som tilldelats märket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av ett behörigt organ får inte överklagas.

Prop. 2012/13:179 Utformningen av bestämmelsen kan ge upphov till tvekan när det gäller vilka beslut som är avsedda att kunna överklagas. Vid Bilaga 5 lagrådsföredragningen har upplysts att det endast är beslut om tilldelning av märket som ska kunna överklagas, inte villkoren för användning. Vidare ska beslut om förbud mot användning kunna överklagas. Lagrådet föreslår därför att bestämmelsen förtydligas genom att orden ”användning av” i första meningen byts ut mot ”förbud mot att använda”.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 juni 2013

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Carlsson, Borg, Billström, Adelson Liljeroth, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt, Ek, Löf, Enström, Arnholm

Föredragande: statsrådet Ohlsson

Regeringen beslutar proposition 2012/13:179 EU-miljömärket

Rättsdatablad

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om EU-miljömärket	3 §	32010R0066
